

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžz/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014010038
Dátum vydania rozhodnutia:	09.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9014010038.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: Chemko, a. s. Strážske v likvidácii, IČO: 31 724 582, so sídlom Moskovská č. 13, 811 08 Bratislava, zast. : Krechňák & Associates, s.r.o., advokátska spoločnosť so sídlom ulica Sv. Vincenta č. 2, 821 03 Bratislava, IČO: 36 861 286, proti orgánu verejnej správy: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľudovíta Štúra č. 1, 812 35 Bratislava, IČO: 42 181 810, o návrhu na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh o ochrane pred nezákonným zásahom z a m i e t a .

Navrhovateľovi sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Skutkový stav predchádzajúci zásahu

1. Návrhom zo 04. marca 2014 označeným ako „Návrh na poskytnutie ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v O.s.p.“ a podaným na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej na účely rozsudku len „Najvyšší súd“) dňa 04.03.2014 sa navrhovateľ domáhal vydania rozsudku, ktorým by Najvyšší súd

1.1 vyslovil, že zakazuje žalovanému orgánu verejnej správy v správnom konaní vedenom vo veci vstupe na cudzie nehnuteľnosti a ich užívania pod č. spisu 7387/2013-7.3 pokračovať v porušovaní práv navrhovateľa (uvedených v čl. 3.4 návrhu) a zároveň, ak súd dospeje k záveru, že môže vydať niektorý z nasledujúcich výrokov,

1.2 tak aby:

a. uložil orgánu verejnej správy povinnosť do siedmich dní od právoplatnosti rozsudku vydať rozhodnutie o zastavení konania alebo

b. zakázal orgánu verejnej správy pokračovať v správnom konaní.

Súčasne požadoval, aby orgán verejnej správy zaplatil navrhovateľovi náhradu trov konania.

2. Navrhovateľ prostredníctvom návrhu najmä zdôraznil, že je popri zhotoviteľovi geologických prác, spoločnosti GEOtest Bratislava, spol. s r.o., Stavbárska č. 27, 821 07 Bratislava (ďalej tiež „zhotoviteľ“) jedným z účastníkov správneho konania vedeného orgánom verejnej správy v zmysle § 29 ods. 4 a 5 zákona č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) vo veci vstupe na cudzie nehnuteľnosti a ich užívania pod č. spisu 7387/2013-7.3 (ďalej aj „konanie o vstupe“).

Podľa § 29 ods. 4 geologického zákona platí, ak vlastník nehnuteľnosti nesúhlasí s rozsahom, spôsobom a s dobou trvania výkonu oprávnenia podľa odseku 3 a nedôjde o tom k dohode, rozhodne na návrh zhotoviteľa geologických prác ministerstvo.

Podľa § 29 ods. 5 geologického zákona užívať cudzie nehnuteľnosti na vykonávanie geologických prác, pri ktorých vznikajú geologické diela alebo geologické objekty, môže zhotoviteľ geologických prác podľa dohody s vlastníkom nehnuteľnosti. Ak nedôjde k dohode, rozhodne o tom na návrh zhotoviteľa geologických prác ministerstvo.

3. Podľa navrhovateľa mal orgán verejnej správy konanie o vstupe zastaviť, nakoľko zhotoviteľ napriek výzve orgánu verejnej správy jej nevyhovel riadne a v celom rozsahu, t. j. podaním z 28.10.2013 zhotoviteľ nedoplnil návrh na začatie konania o skutočnosti špecifikované v siedmych bodoch - tieto nedostatky navrhovateľ detailne rozobral v bodoch 4.1 až 4.5 návrhu.

4. K návrhu ďalej priložil viacero písomných príloh, a to žiadosť o vydanie rozhodnutia (č.l. 14), výzvu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 17.09.2013 (č.l. 16), rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 17.09.2013 (č.l. 17), doplnenie z 28.10.2013 výzvy zo 17.09.2013 (č.l. 18), sťažnosť navrhovateľa z 22.01.2014 (č.l. 22), odpoveď Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 17.09.2013 (č.l. 27), sťažnosť navrhovateľa z 25.02.2014 (č.l. 29), výzvu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 04.10.2013 (č.l. 35), odpoveď z 10.12.2013 žiadateľa na výzvu (č.l. 36), vymedzenie záujmových nehnuteľností (č.l. 38), výpis z LV č. XXXX, LV č. XXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, zmluva o dielo č. 1485/2013-RU211/2230 (č.l. 55), Dodatok č.1 k Zmluve o dielo (č.l. 59) a list Okresného úradu Košice z 21.10.2013 (č.l. 66).

II.

Tvrdený zásah a argumenty o splnení podmienok

5. Samotnú nezákonnosť zásahu orgánu verejnej správy navrhovateľ vidí predovšetkým v tom, že hoci podľa navrhovateľa boli už v októbri 2013. splnené zákonné podmienky pre obligatórne zastavenie konania o vstupe podľa § 30 ods. 1 písm. d) Správneho poriadku, tak orgán verejnej správy napriek tomu dlhodobo (v čase podania návrhu viac ako pol roka) vo veci naďalej koná s ukrátením navrhovateľa na jeho právach a právom chránených záujmoch, a to najmä ústavnej a zákonnej zásady legality a subjektívnom práve jednotlivca na všeobecnú ochranu slobodnej sféry osoby (detailne a právne konkretizované v bode č. 3.4 návrhu).

6. Tiež navrhovateľ vytkol orgánu verejnej správy, že je povinné pri rozhodovaní podľa § 29 ods. 4 a 5 geologického zákona dbať na to, aby sa čo najmenej zasahovalo do práv a právom chránených záujmov vlastníka nehnuteľnosti; tak sa však nekoná.

7. Pri podpore správnosti svojho názoru navrhovateľ odkázal na konkretizovanú judikatúru slovenských i českých súdov pri posudzovaní zákonnosti začatia alebo pokračovania určitých postupov (najmä daňovej kontroly alebo kontroly Najvyššieho kontrolného úradu) s tým, že nezákonné pokračovanie v konaní o vstupe je ako nezákonný zásah zameraný priamo proti navrhovateľovi, pretože navrhovateľ je súčasne jedným z účastníkov konania o vstupe, je v podriadenom postavení voči správne orgánu, musí plniť viaceré povinnosti vyplývajúce zo Správneho poriadku a úkonov orgánu verejnej správy a musí vynakladať značné množstvo času i financií na aktívnu ochranu svojich práv a oprávnených záujmov v správnom konaní, pokiaľ je konanie vedené v súlade so zákonom (zásadou legality), ide o zásah oprávnený, legitímny, čo

však podľa navrhovateľa nie je možné povedať o v súčasnosti prebiehajúcom konaní o vstupe, ktoré je predmetom posudzovania.

8. Navrhovateľ tiež v návrhu preukazoval splnenie podmienok, podľa ktorých je v zmysle § 250v O.s.p. jeho návrh prípustný, tzn. že

- i. zásah bol zameraný proti právam navrhovateľa alebo v jeho dôsledku priamo proti nemu vykonaný - toto navrhovateľ preukazoval svojim postavením v hore uvedenom konaní o vstupe (bod 3.4 návrhu),
- ii. zásah trvá alebo hrozí jeho opakovanie - splnenie tejto podmienky navrhovateľ preukazoval tým, že uvedené konanie o vstupe doposiaľ prebieha,
- iii. žalobca vyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, t.j. podal sťažnosť z 22.01.2014 podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach, s ktorou sa orgán verejnej správy listom z 30.01.2014 meritórne odmietlo zaoberať; odpoveď orgánu verejnej správy na sťažnosť proti vybavovaniu sťažnosti podľa § 22 ods. 1 zák. č. 9/2010 Z.z. doposiaľ nedostal,
- iv. návrh bol podaný do 30 dní odo dňa, keď sa žalobca o zásahu dozvedel a súčasne nie neskôr, než jeden rok od vykonania zásahu (bod 3.3 návrhu).

III.

Vyjadrenie orgánu verejnej správy/ stanovisko

A)

9. Vo svojom vyjadrení zo dňa 25.04.2014 (č.l. 72) sa orgán verejnej správy postupne vyjadril k obsahu podaného návrhu a k dôvodom tohto návrhu, pričom zdôraznil, že konanie o vstupe je realizované v súvislosti s riešením geologickej úlohy „Košický samosprávny kraj - Príprava zberu a zneškodňovanie odpadov kontaminovaných PCB vo vybraných lokalitách okresu Michalovce - geologický prieskum životného prostredia v priemyselnom areáli Chemko“.

Súčasne objasnil cieľ uvedeného projektu, ktorým je najmä realizácia práva na priaznivé životné prostredie (čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky) ako riešenie starých ekologických záťaží na území Slovenskej republiky.

10. Ďalej sa vyjadril k predpokladom nezákonnosti zásahu, ktorých naplnenie navrhovateľ podľa orgánu verejnej správy nepreukázal tým, že

- neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti svedčiace o existencii zásahu (najmä o porušení zákonom chránených práv), ale napáda výlučne procesné úkony správneho orgánu,
- okrem výnimky (najmä nečinnosť orgánu verejnej správy) nemôže správny súd vlastnou rozhodovacou činnosťou zasahovať do činnosti správneho orgánu v akejkoľvek fáze správneho konania (odkaz na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05),
- nemôže ísť o nezákonný zásah orgánu verejnej moci, ak namietaná nezákonnosť (t. j. existencia samotného konania) nie je vyvolaná činnosťou správneho orgánu, ale dispozitívnym procesným úkonom zhotoviteľa,
- nutnosť zastaviť konanie o vstupe pre uplynutie poriadkových lehôt podľa § 49 ods. 1 Správneho poriadku nevyplýva správnomu orgánu zo žiadneho ustanovenia Správneho poriadku,
- jednotlivé skutočnosti namietané navrhovateľom je možné skúmať v priebehu samotného konania o vstupe a ďalej
- sa orgán verejnej správy vyjadril k jednotlivým vytykáaným vadám zhotoviteľa a jeho podaniu, ktoré ich malo odstrániť.

11. Záverom orgán verejnej správy požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky. aby predmetný návrh zamietol ako nedôvodný podľa § 250v ods. 4 štvrtej vety O.s.p.

B)

12. Účastníci nevyužili svoje oprávnenie informovať konajúci súd o svojich postojoch k stanoviskám protistrany.

13. Prípisom zo 06. júna 2014 orgány netrestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky požiadali o zapožičanie administratívnych spisov.

C)

14. Na pojednávaní vykonanom Najvyšším súdom Slovenskej republiky dňa 09. septembra 2014 bolo na základe procesnej hospodárnosti (§ 6 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preverované splnenie podmienok konania o návrhu a za týmto účelom bolo procesne konanie spojené s pojednávaním vo veci sp.zn. 1 Sžz 5/2014.

Najmä bol zisťovaný skutočne sledovaný procesný úmysel (petit) obidvoch skutkovo a právne obdobných návrhov.

IV.

Právne názory konajúceho súdu

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako vecne príslušný súd (§ 10 ods. 2 v spoj. s § 246 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) sa oboznámil tak s návrhom a ďalšími podaniami účastníkov, následne preskúmal pripojené listinné dôkazy v rozsahu a z dôvodov uvedených v návrhu postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že návrh bol podaný oprávnenou osobou po vyčerpaní opravných prostriedkov v 30- dňovej zákonnej lehote (§ 250v ods. 3 O.s.p.), nariadil vo veci pojednávanie (§ 250g ods. 1 v spoj. s ust. § 250v ods. 8 O.s.p.). Po zistení, že procesná situácia, v ktorej sa navrhovateľ nachádza, nespĺňa zákonom predpokladané podmienky o konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, návrh v zmysle § 250v ods. 4 posledná veta O.s.p. zamietol ako nedôvodný. Podľa § 250v ods. 4 posledná veta O.s.p. súd návrh zamietne, ak nie je dôvodný alebo návrh nie je prípustný.

1) K možnosti modifikácie návrhu proti zásahu:

16. Z vyššie uvedeného skutkovo-procesného stavu vyplýva, že navrhovateľ sa prostredníctvom svojho návrhu na prvom mieste domáhal vydania rozsudku, ktorým by Najvyšší súd zakázal orgánu verejnej správy v konaní o vstupe vedenom pod č. spisu 7387/2013-7.3 pokračovať v porušovaní práv navrhovateľa (bližšie špecifikované v čl. 3.4 návrhu) a ďalej alternatívne v závislosti na zisteniach konajúceho súdu ho navrhovateľ poveril, aby:

1) uložil orgánu verejnej správy povinnosť do siedmich dní od právoplatnosti rozsudku vydať rozhodnutie o zastavení konania alebo

2) zakázal orgánu verejnej správy pokračovať v správnom konaní.

17. Takto sformulovaná požiadavka navrhovateľa, kedy účastník poveruje správny súd, aby sa sám na základe výsledkov konania rozhodol, ako bude súdna ochrana účastníkovi súdom poskytovaná, diskvalifikuje konajúci súd z pozície nestranného a nezávislého orgánu súdnictva (dominus litis v zmysle čl. 141 ods. 1 ústavy).

Preto bolo nutné na vykonanom pojednávaní spresniť (viď bod č. 14) skutočne sledovaný petit návrhu.

18. Čo sa týka požiadavky navrhovateľa vyššie uvedenej pod odrážkou 1), Najvyšší súd upozorňuje, že ide o požiadavku zaviazat' správny orgán na konanie v lehote nariadenej súdom, t.j. že ide o návrh smerujúci proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorý nie je možné uplatniť prostredníctvom návrhu proti nezákonnému zásahu postupom podľa Piatej hlavy ale podľa Štvrtej hlavy Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

V tejto súvislosti Najvyšší súd zdôrazňuje, že v súlade s konštantnou judikatúrou (najmä rozsudky sp.zn. 1 Sžso 44/2013 z 29.07.2014 alebo sp.zn. 1 Sžp 14/2013 z 27. mája 2014) zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) zásadne založil na návrhovej slobode účastníka (navrhovateľa), t. j. na zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či

postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody akýmkoľvek spôsobom zasahovať, t.j. dispozitívny úkon účastníka z úradnej povinnosti meniť, naprávať alebo ho počas súdneho prieskumu presvedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

19. Na rozdiel od nezákonného zásahu, ktorý sa prejavuje prílišným aktivizmom správneho orgánu vykonaným mimo zákonný rámec (viď nižšie uvedené bodu č. 21 a ďalej, najmä bod 27); aktivizmu, ktorého eliminácia je hlavnou požiadavkou Piatej hlavy Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, je hlavným poslaním návrhu proti nečinnosti túto nečinnosť ako nežiaduci spoločenský jav aj odstrániť. Preto zákonodarca obidva prostriedky nápravy nezákonnosti v konaní správneho orgánu rôznymi procesnými schémami striktne od seba oddelil bez umožnenia správneho súdu, aby mohol si sám vybrať akú procesnú formu ochrany práv navrhovateľa bude akceptovať, t.j. aj nanovo sformulovať podmienky konania.

20. Na základe uvedeného musel Najvyšší súd návrh v časti týkajúcej sa uloženia povinnosti orgánu verejnej správy konať tam uvedeným spôsobom zamietnuť a pristúpil k prieskumu oprávnenosti iba tej časti návrhu, ktorá sa týka zákazových požiadaviek.

2) K splneniu podmienok - pojem zásah:

21. Najvyšší súd už viackrát vo svojej judikatúre (napríklad rozsudok sp.zn. 5 SZZ 1/2009) zdôraznil, že základnou úlohou správneho súdu aplikujúceho ust. § 250v ods. 1 O.s.p. za účelom rozhodnúť o návrhu smerujúcom proti tvrdenému zásahu orgánu verejnej správy je preveriť, či sa navrhovateľ skutočne prostredníctvom svojho návrhu domáha súdnej ochrany proti nezákonnej aktivite verejnej správy (materiálna stránka zásahu verejnej správy) a či navrhovateľom označená verejná správa skutočne ako orgán verejnej správy takúto aktivitu tvrdeným spôsobom aj vykonala (formálna stránka zásahu verejnej správy). Uvedené je mimoriadne dôležité, nakoľko Občiansky súdny poriadok vzhľadom na mnohopočetnosť foriem verejnej správy vo svojej 5.časti obsahuje v súlade s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky viacero rôznych prostriedkov (mechanizmov) súdnej nápravy pochybení alebo nedostatkov verejnej správy, pričom výber konkrétneho mechanizmu je ponechaný celkom na dispozičnej vôli účastníka (m.m. aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 9/05 z 13.01.2005).

22. Na základe uvedeného súd konajúci v správnom súdnictve nesmie vo vzťahu k prostriedku súdnej nápravy zvoleného účastníkom zaujať žiadne iné stanovisko ako iba to, či tento prostriedok bol účastníkom zvolený správne vzhľadom na ním sledovaný cieľ (viď už právny názor citovaný v bode č. 18).

23. Orgán verejnej správy prostredníctvom svojho vyjadrenia zaujal negatívny postoj (viď bod č. 10) k tomu, aby správny súd počas prebiehajúceho správneho konania o vstupe zasahoval do rozhodovacej činnosti v čase, keď nebolo vydané finálne rozhodnutie.

K takto sformulovanému argumentu Najvyšší súd zaujal nasledujúce stanovisko.

24. Z ustanovenia § 250v ods. 1 veta prvá O.s.p. jednoznačne vyplýva, že aby išlo o zásah orgánu verejnej správy, nesmie sa tento tvrdený zásah vytvárať počas legitímneho konania vedeného na to zo zákona oprávneným orgánom verejnej správy (viď podmienka legitimity konania orgánov štátu vyslovená v čl. 2 ods. 2 ústavy).

Takisto ústavná zásada delenia štátnej moci medzi jej troch autonómnych vykonávateľov (systematika ústavy v spojení s čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 51 ods. 1 a „a contrario“ čl. 141 ods. 2 ústavy) neumožňuje správnym súdom zakaždým, ale iba na zákonomnom podklade (najmä Piata časť Občianskeho súdneho poriadku) a veľmi výnimočne (čl. 142 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou ústavy) zasahovať do neprávoplatne ukončených konaní pred orgánom verejnej správy; inak by suspendovali subsidiárny účinok súdnej ochrany vyplývajúci z čl. 141 ods. 2 ústavy. Jedným z možných legitímnych prostriedkov mimoriadneho zasahovania súdnej moci do neskončených konaní pred orgánmi verejnej správy je konanie proti nečinnosti.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 141 ods. 2 ústavy súdnictvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov.

25. Preto každý navrhovateľ, ktorý v existujúcom konaní pred orgánom verejnej správy sa chce súbežne domáhať súdnej ochrany podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a na tomto právnom základe brojiť proti ďalšiemu konaniu pred orgánom verejnej správy prostredníctvom návrhu proti jeho nezákonnému zásahu, je zaťažený bremenom preukázania, že uvedené správne konanie nespĺňa požiadavky najmä uvedené v čl. 2 ods. 2 ústavy.

Navyše musí zväžiť dôsledky oddelenia konaní kontrolných od vrchnostenských, v ktorých sa rozhoduje o individuálnych právach a právom chránených záujmoch.

26. Najvyšší súd po podrobnom oboznámení sa so spisom orgánu verejnej správy dospel k záveru, že o takúto situáciu v prejednávanej veci nejde. Samotný stav, že navrhovateľ bol v dôsledku konania o vstupe začatého z podnetu zhotoviteľa obmedzený vo svojej osobnej, vôľovej a dispozičnej slobode, je prirodzeným dôsledkom štatusu účastníka pred orgánom verejnej správy a ako taký sám o sebe neosvedčuje nezákonnosť tvrdeného zásahu.

Podľa § 250v ods. 1 prvá veta O.s.p. fyzická alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa § 250v ods. 2 O.s.p. orgán, proti ktorému návrh smeruje, je orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi, alebo ktorému je taký zbor podriadený.

27. Z vyššie citovaného ustanovenia pre Najvyšší súd vyplýva, že spoločným znakom pre priznanie súdnej ochrany v prípade tvrdeného nezákonného zásahu orgánom verejnej správy je nežiaduci stav v spoločenských vzťahoch majúci svoj základ v mimozákonnom aktivizme (postupu, útoku) vo verejnej správe, a hoci sa nemal uskutočniť, tak sa v rozpore s požiadavkami zákonnosti konania zakotvenými v článku 2 ods. 2 ústavy realizuje, a po vyčerpaní osobe dostupných opravných prostriedkov bez odozvy vo forme nápravy dôsledkov nezákonného zásahu návrh včas predložený súdu jednoznačne a urgentne vyžaduje súdnu pomoc vo forme nápravy tohto, pre navrhovateľa spoločensky neúnosného stavu.

28. Navyše hore navrhovateľom uvedené príklady (viď bod č. 7) nespádajú pod vrchnostenské úkony orgánov verejnej správy, ale ide o konania kontrolné (dohľadové), v ktorých sa nerozhoduje ale na prvom mieste sa preveruje skutočný stav, t.j. uvedené príklady sú príkladmi osobitných správnych konaní, kde sa priamo nerozhoduje o subjektívnych verejných právach a povinnostiach, ale ide o príklady, v rámci ktorých orgán verejnej správy preveruje reálne splnenie povinností, ktoré vznikajú subjektu „ex lege“.

29. V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd podporuje argumentáciu orgánu verejnej správy, že každý účastník správneho konania je oprávnený v tomto správnom konaní vznášať požiadavky a návrhy s tým, že orgán verejnej správy je povinný sa opodstatnenými podnetmi zaoberať, resp. argumentačne vybaviť v uvedenom konaní.

V žiadnom prípade však nie je prípustné, a to aj s dôrazom na všeobecný subsidiárny charakter správneho súdnictva, aby pri prebiehajúcom správnom konaní správny súd delegoval na seba bez zákonného poverenia rozhodovaciu právomoc orgánu verejnej správy.

30. Na tomto mieste musí takisto Najvyšší súd upozorniť na striktné osobitný charakter nezákonného zásahu, ktorý by sa mal realizovať prostredníctvom správneho konania. Aj z českej judikatúry (napríklad Najvyšší správny súd Českej republiky, č.k. 8 Aps 2/2006-95 zo dňa 31.07.2006) vyplýva nasledujúci

záver, ktorý nie je v rozpore s právnymi názormi Najvyššieho súdu vyššie prezentovanými:

„Eufemisticky povedané, prostredníctvom žaloby na ochranu pred nezákonným zásahom nie je možné podrobovať testu zákonnosti jednotlivé procesné úkony správneho orgánu, ktoré spravidla smerujú k vydaniu rozhodnutia a samy o sebe nepredstavujú zásah do práv účastníka konania“.

31. S prihliadnutím na už citované preto Najvyšší súd na záver sumárne konštatuje, že v zmysle svojej ustálenej judikatúry (najmä sp.zn. 8 Sžz/3/2011 z 01.07.2011, poprípade sp.zn. 3 Sžz/2/2011 z 03.05.2011) konajúci súd zotrváva na názore, že Občiansky súdny poriadok prostredníctvom ustanovenia § 250v pojem nezákonný zásah právne nevymedzuje. Jeho definíciu neobsahuje ani iný zákon.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že úmyslom zákonodarcu je poskytnúť súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. ústavy) pred negatívnymi účinkami faktických úkonov, t.j. zásahmi orgánov verejnej moci, ktoré nie sú rozhodnutím alebo iným individuálnym aktom a ktorých vykonanie súčasne nie je súladné so zákonom.

32. Na druhej strane je neprehliadnuteľné, že štát prostredníctvom svojich orgánov, resp. iných subjektov, na ktoré deleguje svoju štátnu moc (viď čl. 2 ods. 1 ústavy), zasahuje (t.j. obmedzuje) do výkonu práv a slobodu konania jednotlivca v ľudskej spoločnosti za účelom zabezpečenia existencie jednotlivca a spoločnosti ako celku nielen v prítomnosti ale aj pre budúcnosť. Toto asi mal navrhovateľ na mysli, pokiaľ poukazoval v návrhu (str. 4) na subjektívne právo jednotlivca na všeobecnú ochranu slobodnej sféry osoby.

Avšak toto konanie orgánov verejnej správy, aby bolo stále označované ako zákonné, nesmie vybočiť z ústavného rámca vymedzeného najmä prostredníctvom čl. 2 ods. 2 ústavy (*secundum legem et intra constitutionis*), t.j. musí najmä prihliadať na limitné ústavné články 12 a 13 s tým, že obmedzujúci zásah do slobôd a práv jednotlivca musí byť dostatočne odôvodnený verejným záujmom spočívajúcim v zákonnom titule (obdobný záver vyplýva aj z predloženého nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 26/94).

33. V uvedenom zmysle súdna judikatúra (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp.zn. 1 Sžz 2/2013 z 18.02.2014) označuje iba ten zásah za nezákonný, ktorý vykazuje znaky (v širšom zmysle) protiprávneho útoku (viď aj poznámka o aktivizme v bode č. 27) orgánov verejnej moci proti subjektívnym právam osoby a ktorý spočíva v postupe orgánu verejnej správy prejavujúcom sa jeho činnosťou (úkonmi, pokynmi) tam, kde zákon predpokladá nečinnosť orgánu verejnej správy, resp. situáciu opačnú. Musí ísť o priamy zásah do subjektívnych práv (napríklad porušenie práva na život, resp. telesnú integritu či súkromie, práva na osobnú slobodu alebo na ochrancu vlastníctva, práva na informácie či priaznivé životné prostredie a iné).

Takýto zásah orgánu verejnej správy správny súd nemôže napraviť s účinkami „*restitutio in integrum*“ (najmä pre existenciu objektívnej prekážky vo forme plynutia času), môže však správne orgánu zakázať, aby v porušovaní dotknutého práva pokračoval, resp. aby ho v prípade hrozby nezopakoval, a ak je to možné, tak správne orgánu prikázať, aby obnovil stav pred zásahom. Potom súdna ochrana vykonávaná podľa § 250v O.s.p. smeruje k ukončeniu nezákonného zásahu orgánu verejnej správy, proti ktorému sa jednotlivec nemôže brániť inými prostriedkami.

V.

34. Najvyšší súd preto na tomto mieste musí zdôrazniť, že na základe uvedeného navrhovateľ nesplnil jednu zo základných podmienok požadovaných zákonom pre existenciu nezákonného stavu, proti ktorému právny poriadok prostredníctvom 5. hlavy 5. časti Občianskeho súdneho poriadku poskytuje ochranu, a to že samotné konanie prebiehajúce v súčasnosti pred orgánom verejnej správy nemôže po stránke rozsahu a obsahu naplniť pojem nezákonného zásahu.

35. Vzhľadom na hore uvedené skutkové zistenia a právne závery ako aj na už spomenutú judikatúru Najvyššieho súdu sp.zn. 5 Sžz 1/2009, sp.zn. 8 Sžo/296/2008, sp.zn. 8 Sžz/3/2011 z 01.07.2011 či sp.zn. 1 Sžz 2/2013 18.02.2014, pri vyhodnotení aktuálnosti ktorej Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nej odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie

odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Podľa § 250v ods. 4 O.s.p. súd o takom návrhu rozhodne rozsudkom. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku rozsudku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a lehotu, v ktorej má orgán verejnej správy túto povinnosť vykonať. Povinnosť spočíva v zákaze pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa a v príkaze, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom. Ustanovenie § 250u platí rovnako. Súd návrh zamietne, ak nie je dôvodný alebo návrh nie je prípustný.

36. O práve na náhradu trov súdneho konania v prejednáwanej veci rozhodol Najvyšší súd v súlade s § 250v ods. 5 O.s.p. bez nutnosti prihliadnuť na subsidiárne pôsobiacu (§ 246c ods. 1 O.s.p. a čl. 2 ods. 2 ústavy) zásadu úspešnosti zakotvenú v § 146 O.s.p. Nakoľko navrhovateľ nebol úspešný, preto Najvyšší súd mu nepriznal právo na náhradu trov konania.

Podľa § 250v ods. 5 O.s.p. navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 250v ods. 7 O.s.p.).